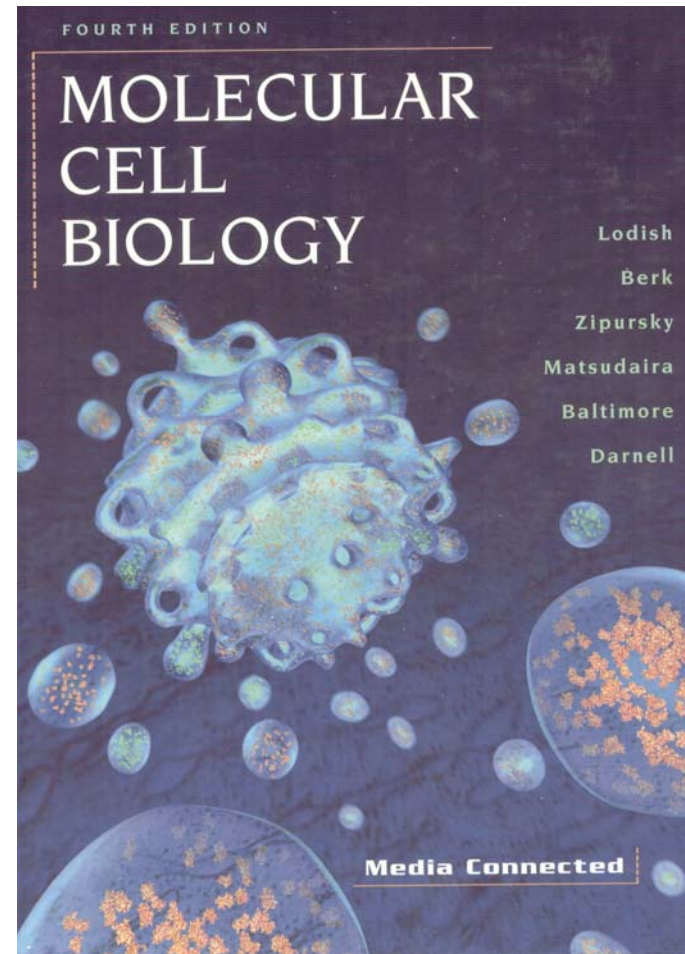
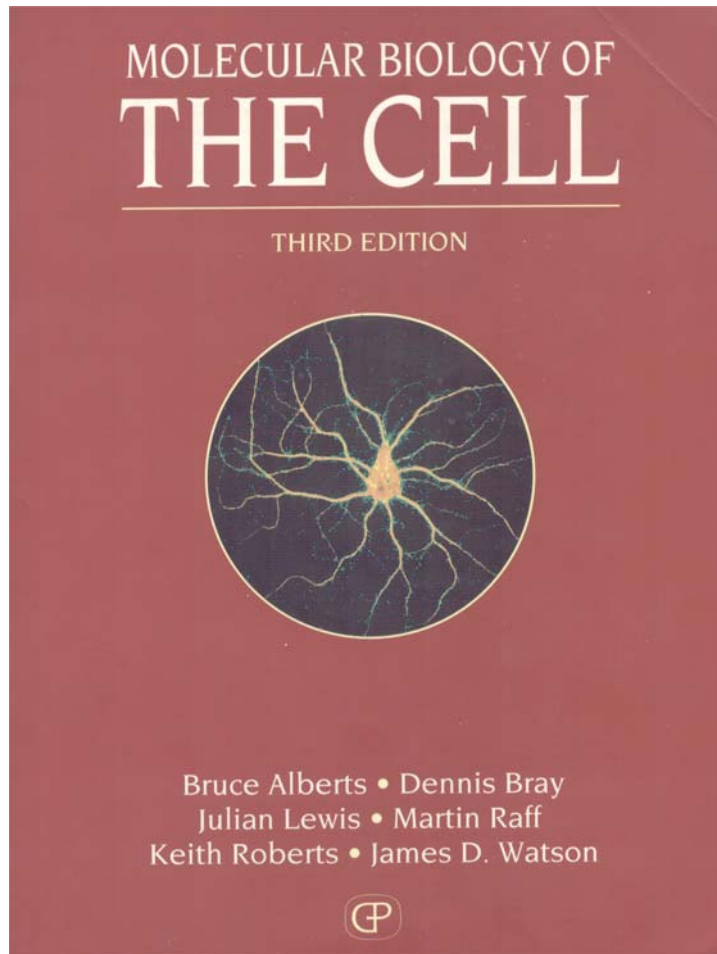

ORGANIZAREA MOLECULARĂ A MEMBRANELOR CELULARE

*DE LA MOLECULE LA O STRUCTURĂ
FUNCȚIONALĂ*

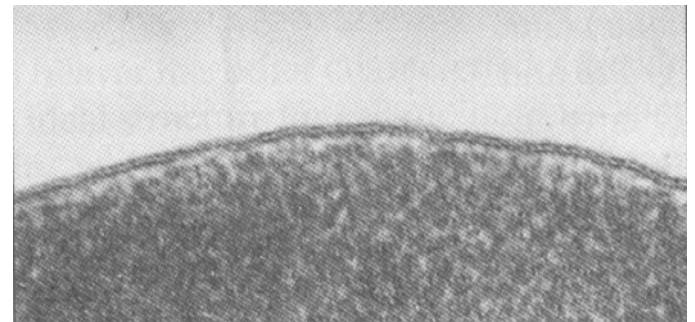
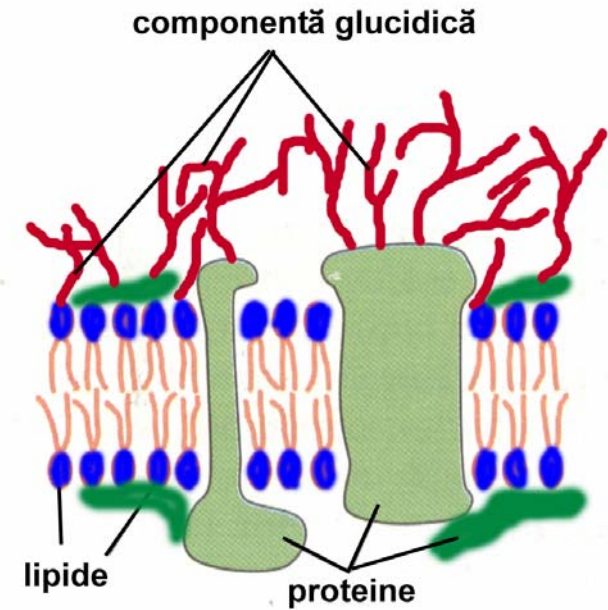
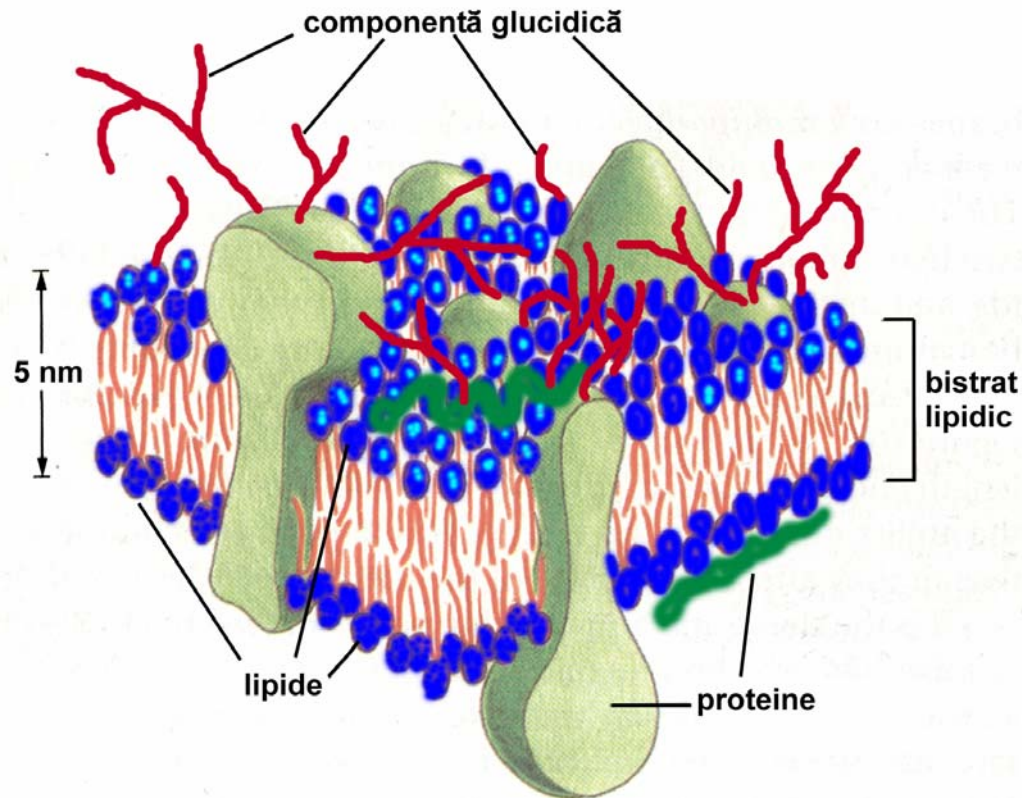
Bibliografia

CONSIDERAȚII GENERALE ASUPRA ORGANIZĂRII MOLECULARE A MEMBRANELOR

- Apă: 20-30%
- Reziduu uscat: 70-80%
  - Substanțe minerale: ~1%
  - Substanțe organice: ~99%
    - Lipide: 40-50%
    - Proteine: 50-60%
    - Componentă glucidică: 1-10%

Aranjarea componentelor chimice în biomembrane conform modelului mozaic fluid

Funcțiile membranei celulare

1. Funcție de barieră
2. Funcție metabolică

Lipidele membranare

Aspecte generale

Definiția lipidelor

Problematica:

De ce lipide?

Care dintre lipide?

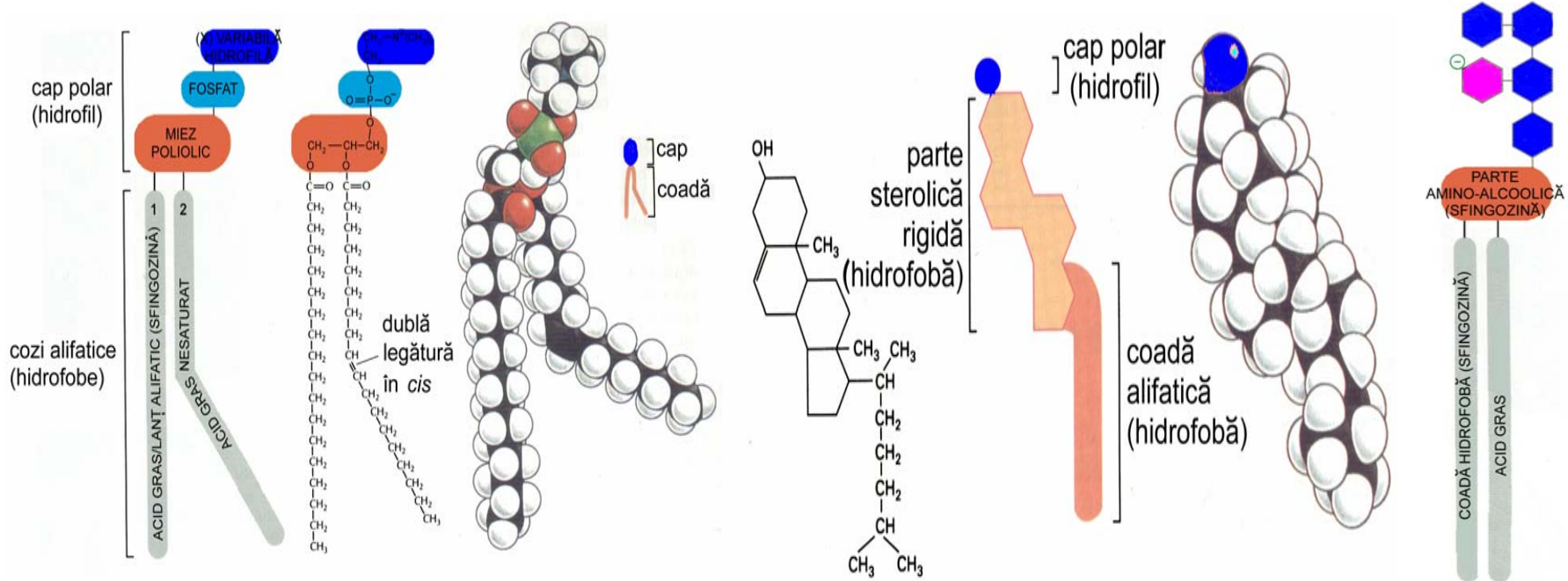
De ce bistrat?

Care dintre lipide?

Clasificări ale lipidelor:

1. Funcție de structura chimică globală:

- fosfolipide 70-75%;
- colesterol 20-25%;
- glicolipide 1-10%.

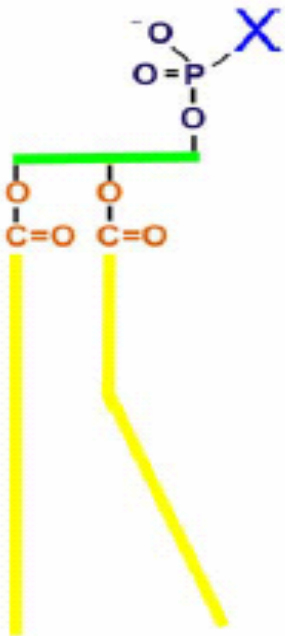
Care dintre lipide?

Clasificarea fosfolipidelor:

1. În funcție de poliolul din structură:

- fosfogliceride (glicerofosfatide);
- fosfosfingozide (sfingofosfatide).

2. În funcție de X

- X - colină → fosfatidilcoline (PC); 20-25%
- X - etanolamină → fosfatidiletanolamine (PE); 20-25%
- X - serină → fosfatidilserine (PS); 20-25%
- X - inozitol → fosfatidilinozitoli (PI); ~1%
- X - hidrogen → acizi fosfatidici (PA); ~1%

Alte fosfolipide:

sfingomieline (SM); 20-25%

cardiolipine: 1,3-difosfatidil-glicerine.

Asimetria distribuției lipidelor membranare

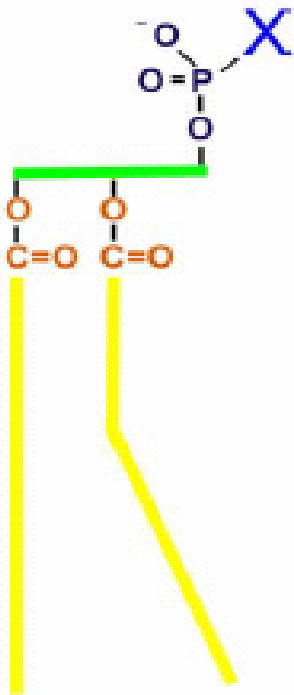
PC și SM – foia externă a bistratului lipidic

PE, PS și PI – foia internă a bistratului lipidic

Colesterolul – echilibrat între cele două foie

Glicolipidele – foia externă a bistratului lipidic exclusiv

Mai multă eterogenitate

(a) În poziția 1 a glicerinei: un acid gras saturat (C_{14} , C_{16} , C_{18});
ordinea abundenței: $C_{16} > C_{18} > C_{14}$.

(b) În poziția 2 a glicerinei: un acid gras nesaturat ($C_{18:1}$, $C_{18:2}$,
 $C_{18:3}$, $C_{20:4}$)

De ce bistrat?

Structura cea mai simplă care rezolvă problema separării de mediu;

Posibilități de asamblare spontană;

Tenacitate în refacerea structurii;

Conferă proprietăți fizico-chimice diferite celor două fețe ale membranei;

Asigură comportament independent, dar și solidar celor două fețe ale membranei

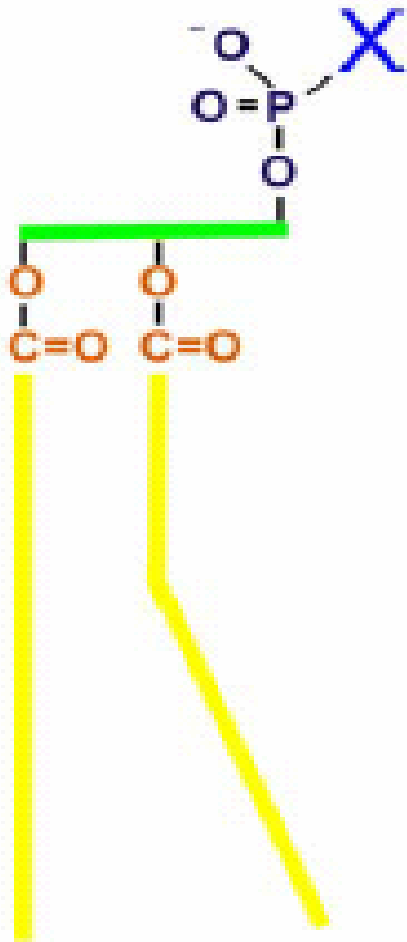
Starea fizică și dinamica bistratului lipidic

- Proprietăți fluide manifestate bidimensional

Mișcările lipidelor în cadrul bistratului

1. Mișcări intramoleculare
2. Mișcări intermoleculare

Mișcările intramoleculare

1. Mișcări de rotație 10^9 rotații/s

2. Mișcări de flexie 10^8 flexii/s

Mișcările intermoleculare

1. Mișcări de translație 10^7 schimbări direcție/s

2. Mișcări flip-flop   extrem de rare

Fluiditatea membranelor

Factori de reglare a fluidității membranelor

Fizici

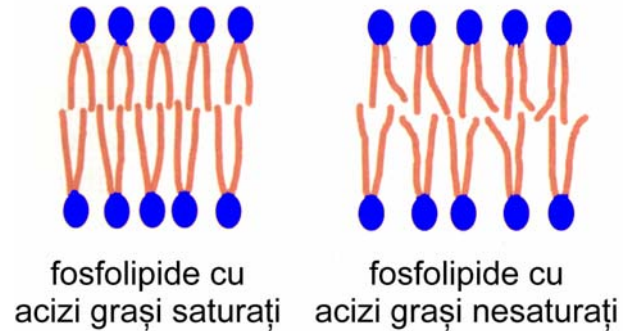
- Presiunea
- Temperatura

Chimici

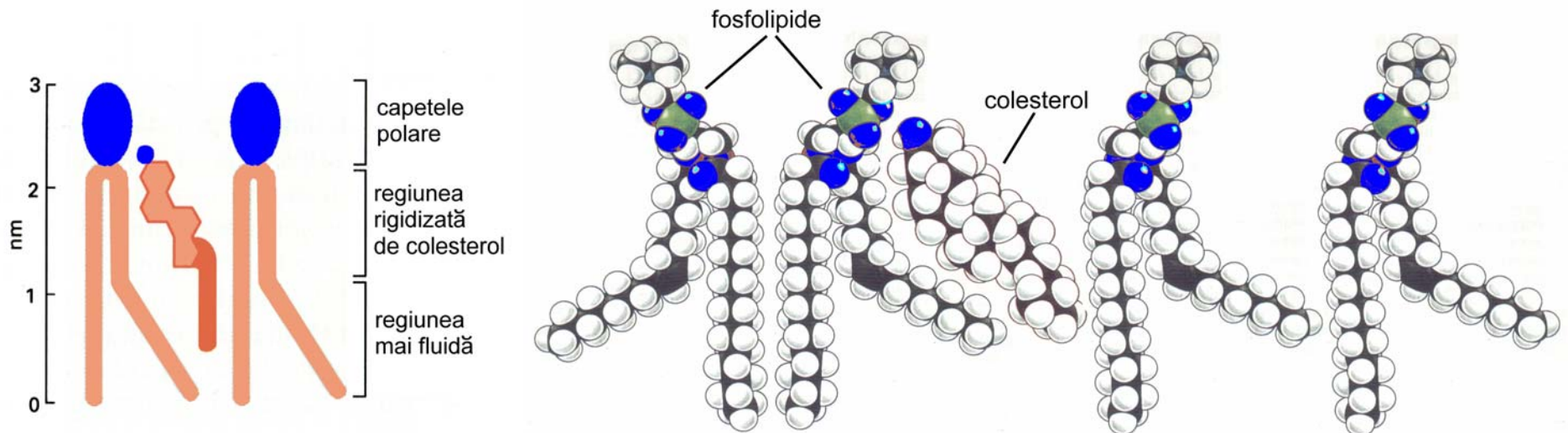
- Intrinseci
- Extrinseci

Reglarea fluidității membranelor prin factori celulari intrinseci

Rolul acizilor grași nesaturați

Rolul colesterolului

Factori chimici extrinseci de reglare a fluidității membranelor

- Fiziologici
- Patologici
- Terapeutici

Caracterul mezomorf al bistratului lipidic

Microdomenii de membrană

Caveole

Plute lipidice

Eterogenitatea plutei lipidice

Evidențiată prin interpretarea rezultatelor diferitelor metode de obținere:

- diferiți detergenți neionici
- sonicarea preparatelor de membrane și analizarea fracțiunii ușoare
- analize imunocitochimice

Caracteristici compoziționale generale

- colesterolul de 3-5 ori mai abundent decât în restul membranei și reprezintă 33-50% din totalul lipidelor la acest nivel
- sfingolipidele (SM și glicolipidele) sunt îmbogățite și reprezintă 30-35% dintre lipidele din plute
- glicerofosfolipidele sunt sărac reprezentate (în comparație cu restul membranei); $\leq 30\%$ pentru PC + PE
- lipidele specifice foitei interne a bistratului (PS, PI) sunt slab reprezentate la nivelul plutei
- în foia internă de la nivelul plutei, lipidele conțin preferențial acizi grași saturați; asta ar putea realiza necesarul de rigiditate corespunzător celei a foitei externe, unde sfingolipidele sunt bogat reprezentate

Rolurile lipidelor membranare

1. Rol structural – asigură funcția de barieră;

2. Roluri metabolice:

(i) Recunoaștere și semnalizare intercelulară (glicolipide)

(ii) Semnalizarea prin acțiunea fosfolipazelor

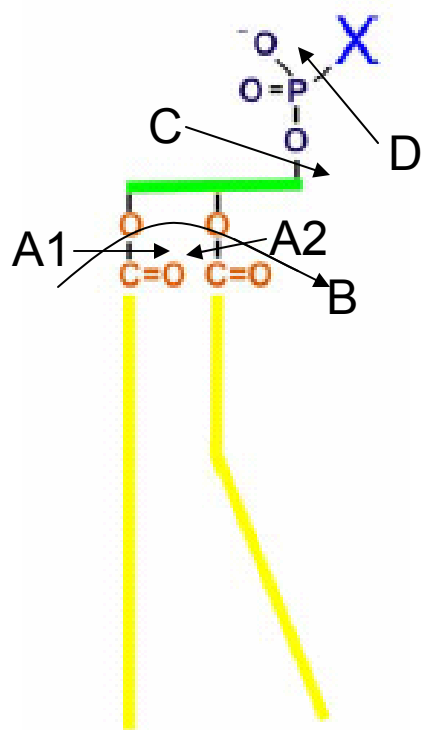
- Fosfolipaza A1 (PLA1) – elimină AG din poziția 1 a glicerinei;

- Fosfolipaza A2 (PLA2) – elimină AG din poziția 2 a glicerinei;

- Fosfolipaza B (PLB) – elimină ambii AG simultan;

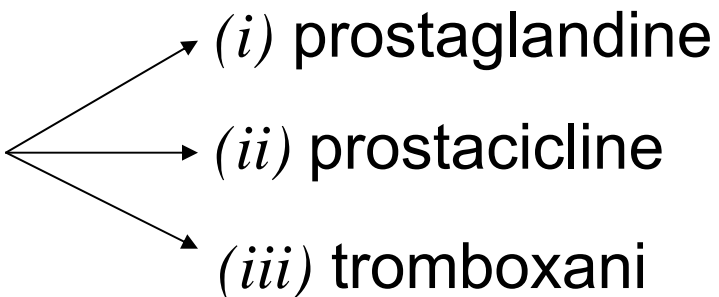
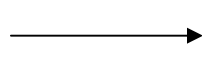
- Fosfolipaza C (PLC) – taie între glicerină și fosfat;

- Fosfolipaza D (PLD) – scoate componenta X

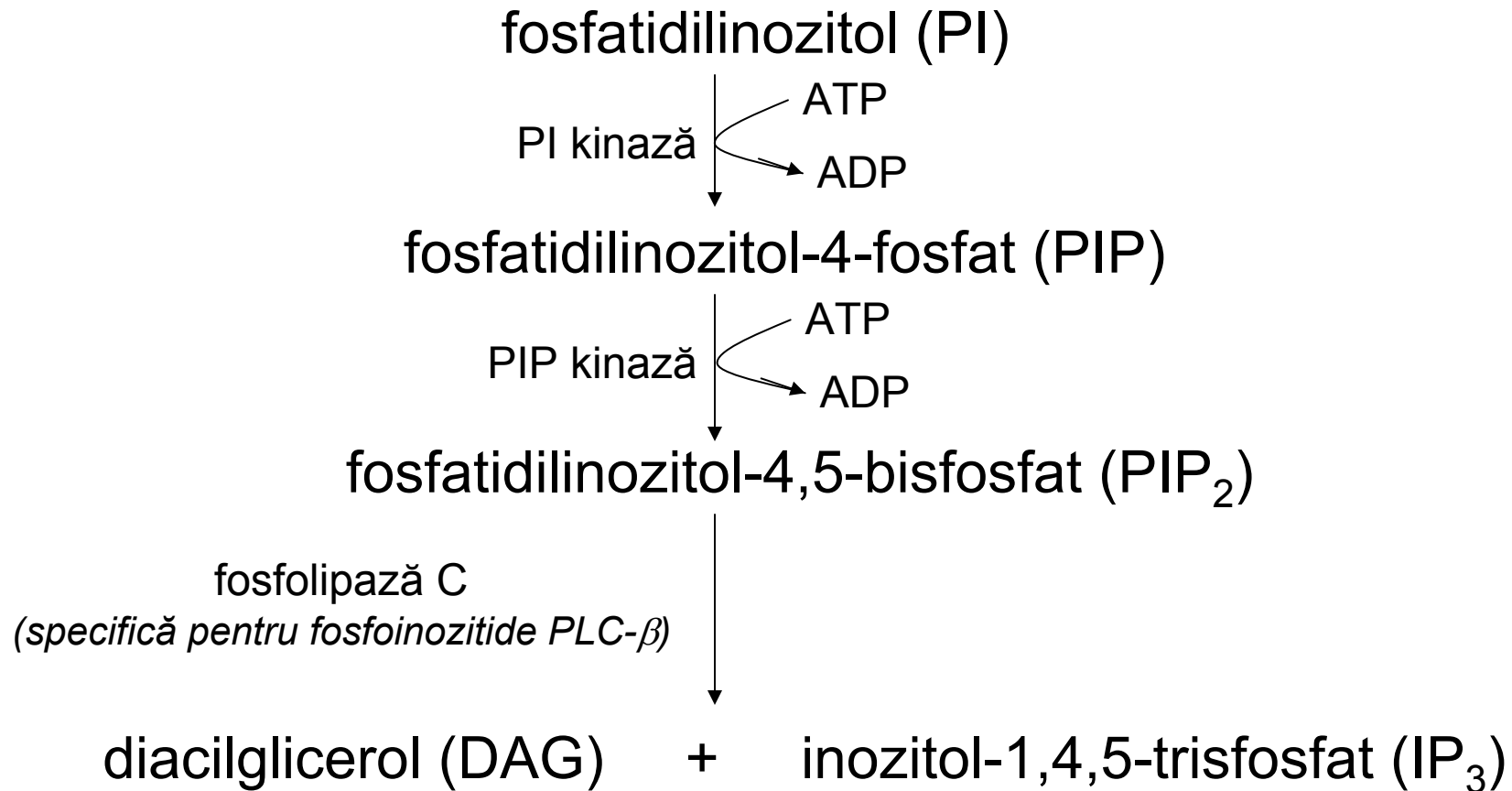

Acidul arahidonic

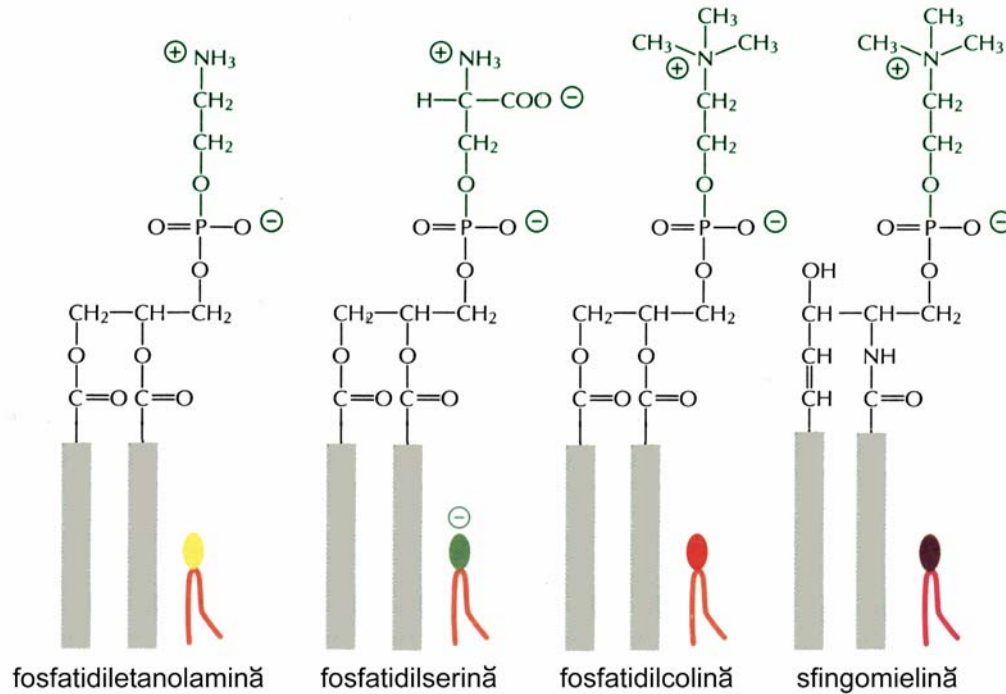
sursă de mesageri secundari

1. Calea ciclooxygenazei:
- (i) prostaglandine
  - (ii) prostaciline
  - (iii) tromboxani
2. Calea lipooxygenazei: leucotriene

Cascada fosfoinozitudelor

REZUMAT

SPAȚIUL EXTRACELULAR

